

Vangrails

Of: Hoe we in de publieke sector
innoveren en overeind blijven
zonder in paniek te raken

Dennis van der Valk

Inhoudsopgave

Voorwoord: Een kleine waarschuwing	5
Deel I: De Context	8
<i>Hoofdstuk 1: De Snelheid van de Realiteit</i>	<i>8</i>
<i>Hoofdstuk 2: De Filosofie van de Vanrail</i>	<i>15</i>
<i>Hoofdstuk 3: Van Vervanging naar Augmentatie</i>	<i>21</i>
Deel II: Het Organiseren van Waarde	27
<i>Hoofdstuk 4: Leiderschap in de Publieke Sector</i>	<i>27</i>
<i>Hoofdstuk 5: De Hybride Professional</i>	<i>31</i>
<i>Hoofdstuk 6: De Digitale Ruggengraat</i>	<i>35</i>
Deel III: De Praktijk van Morgen	39
<i>Hoofdstuk 7: Use Cases met Impact</i>	<i>39</i>
<i>Hoofdstuk 8: Compliance by Design</i>	<i>41</i>
<i>Hoofdstuk 9: De Adaptieve Strategie</i>	<i>43</i>
DEEL IV: DE TOOLKIT	46
<i>Hoofdstuk 10: De Olifant in de Kamer</i>	<i>46</i>
<i>Hoofdstuk 11: Do's & Don'ts</i>	<i>48</i>
<i>Hoofdstuk 12: Prompt Engineering voor de Publieke Zaak</i>	<i>50</i>

Voorwoord: Een kleine waarschuwing

Dit boek komt niet uit de lucht vallen. Het is de optelsom en de evolutie van jarenlange observatie en analyse in het veld. Het brengt de kerninzichten samen uit mijn drie eerdere werken: *De AI-*

Transformatie, Leiderschap en Ethiek. Waar die boeken diep ingingen op hun specifieke domein, zoekt dit boek de noodzakelijke verbinding. Want u kunt geen AI implementeren zonder leiderschap, en u mag het niet doen zonder ethiek. Dit boek is een actualisering en verbreding van die eerdere gedachten, aangepast aan de realiteit van vandaag – een realiteit waarin de Europese AI Act van kracht is en de personeelstekorten in zorg en welzijn urgenter zijn dan ooit.

Dit boek is geschreven voor de mensen die de samenleving draaiende houden terwijl anderen erover vergaderen op de hei. Voor de wijkverpleegkundige die aan het einde van haar dienst nog een uur zit te tikken in een systeem dat in 1998 modern leek, maar nu voelt als een strafwerk. Voor de beleidsambtenaar die probeert te begrijpen waarom zijn inwoners woedend zijn

op een algoritme dat hij zelf ook niet snapt. Voor de bestuurder van de zorginstelling die 's nachts wakker ligt van de vraag of de data wel veilig is, terwijl zijn kinderen aan de ontbijttafel lachend hun hele privéleven delen op TikTok.

Dit boek is *niet* geschreven voor de tech-evangelisten. U kent ze wel: de profeten die vanaf de zijlijn roepen dat alles makkelijk is, dat we "gewoon even moeten disrupten" en dat AI alle wereldproblemen gaat oplossen. Dat is het namelijk niet. Innoveren in de publieke sector – in de zorg, het welzijn, de overheid – is topsport. Het is sprinten in een moeras. U heeft te maken met wetgeving die achterloopt, met politiek die grillig is, met ethiek die complex is en – niet onbelangrijk – met echte mensenlevens waar je niet mee mag experimenteren als ware het een startup in Silicon Valley.

Laat ik meteen de verwachtingen temperen: dit boek biedt geen magische oplossing. AI gaat uw personeelstekort niet morgen oplossen; de vergrijzing is een demografisch feit dat zich niet laat wegcoderen. Een chatbot gaat het vertrouwen in de overheid niet in één klap herstellen; vertrouwen komt te voet en gaat te paard, ook digitaal. Technologie is, zoals de Amerikaanse